

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 452. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm24415.pdf (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Første Puniske Krig.

Man fortæller, at da *Pyrros* maatte rømme *Sicilien*, skal han fra Skibet have kastet et vemodigt Blik tilbage paa Øen, sigende til dem, der var omkring ham: ak, Venner! hvilken Fægter-Plads vi her overlade til *Romere* og *Karthaginsere* *Plutarks *Pyrros*, og sagde han det ikke, saa gjorde han det dog; thi nogle faa Aar efter udbrød der den første *Puniske Krig*, der ikke blot afgjorde *Siciliens* Skæbne til *Romernes* Fordeel, men berøvede *Karthaginsere* det Herredømme paa Ha vet, der vel kun var en Skygge af *Phønicernes* det Gamle, men gjaldt dog for Magen dertil i de *vestlige* Far-Vande. Det er derfor i flere Henseender et mærkeligt Brud-Stykke af *Diodors* tabte Efterretninger, Man nys har fundet i *Vatikanet*; thi det melder, at da *Phønicerne*, efter et Søg-Slag med *Romerne*, fandt det klogest at kjøre hjem, mens Vognen var heel, 453og underhandlede desaaarsag med "den allerhøieste" (som *Romerne* kaldte deres Borge-Mester) om mindeligt Forlig, da tog ved denne Leilighed det ene Ord det Andet, saa *Phønicerne* kom snertende til at sige, de begreb ikke, hvor *Romerne* fik det Mod fra at gaae over til *Sicilien*, da de dog ellers dengang ikke turde saameget som dyppe en Finger i Havet uden med *Karthaginsernes* Forlov, men da forklarede Borge-Mesteren dem Sagen, ved at udvikle, hvorlunde *Karthaginsere*, med deres Sprel om Herredømme paa Havet, tog dem ikke i Agt for, at *Romerne* var *Discipler*, som altid overgik deres Mester *Diodor (Vat. Brudst.) XXIII. 1.! Vel veed vi nemlig ikke, hvilke "*Phønicer*" her tales om, men det gjør ingen Forskiel, og vel hører det just ikke til vor Børne-Lærdom, at Discipelen kan overgaae sin Mester, men det hørde ligesuldt til den *Romerske Borge-Mesters*, og at *Karthaginsernes* Sømandskab ogsaa var af det Slags, der lod sig lære og til *Krigs-Brug* overgaae af en Land-Magt, det har *Romerne* unægtelig beviist. Naar vi derfor vil klare vore Forestillinger om *Karthaginsere*, da gjør vi bedst i at tænke paa "*Amerikanerne*" som de fra Moder-Landet løsrevne Engelsk-Mænd ret mærkelig kalde dem selv; thi ligesom disse, naar det gik *England* ilde, snart kunde blive enevældige paa det *Atlantiske* Hav, uden dog at arve det Mindste af den ædle Høihed og aandige Storhed, der har udmærket Moder-Landets Søg-Magt, saaledes kan vi ogsaa skiønne, at *Karthaginsere* var "*Afrikane*" der brød dem kun lidt om Aand og Ære, men fiskede helst i rørte Vande! De vilde derfor her, ligesom hos *Herodot*, kun blevet nævnt i Forbigaaende: i Anledning af de udvandrede *Phøkæer*, de hjalp *Etruskerne* at fordrive fra *Korsika* (*Kyrnos*), og af deres Angreb paa de *Sicilianske* Græker hvis de ikke var kommet i den skarpe Berørelse med *Romerne* 454som vi kalde de *Puniske* Krige, og som Man i Old-Tiden med Rette ansaae for en Kamp paa Liv og Død mellem to store Tyranner om hele Verden. Vel antager Man nuomstunder sædvanlig, at det først var efter Tabet af Øerne og Over-Magten paa Havet, *Karthaginsere*, ligesom i Fortvivlelse, stræbde at holde sig skadesløse paa Fast-Landet; men skiøndt det er naturligt, at en Søg-Magt først griber til Øerne som det Nærmeste, kan vi dog med de Gamle være sikkre paa, at Sundet ved *Messina* endnu mindre vilde sat Grændser for Søg-Magtens end for Land-Magtens Erobringer, og det ligger desuden i Sagens Natur, at hvem der først begynder at erobre, bliver ved, til han støder paa uovervindelige Hindringer. Saasnart derfor en Søg-Magt stræber at indtage en eneste heel Øe, istedenfor at nøies med Havn og Stapel-Stad paa Kysten, da har den ligesaavel heiset *Blod-Flaget*, som en Land-Magt, naar den anmasser sig det første Nabo-Rige, og hvad der hos en Enevolds-Konge kan være en Flyve-Grille eller dog en Skiøde-Synd, han tager med sig i Graven, bliver hos et *Regjerings-Raad* sædvanlig en fast Grund-Sætning, der vel efter Omstændighederne følges meer og mindre aabenbar, men opgives aldrig. Hvorlidt vi nu end kiende til *Stats-Forfatningen* i *Karthago*, saa veed vi dog, fra *Aristoteles* og *Polyb*, at Konge-Dømme var der kun en Skygge af, medens et stort Raad af de Fornemste og Rigeste havde Magten, saa fra den 75de Olympiade af, da det store Tog, som *Herodot* omtaler, skedte til *Sicilien*, maatte ligesaavel *Karthago* som *Rom* agtes for en erobrende Stat, om vi end ikke kiendte noget til dens idelige Krige med *Syrakus*. Det gaaer imidlertid med *Tyranni*, som med Alting i Verden, at for at drive det til *Mesterskab*, udkræves, foruden godt naturligt Anlæg, en passende Opdragelse og en bestandig Anstrængelse af alle Kræfter, saa Staten maa, som *Rom*, alt fra første Færd 455være anlagt derpaa og indviet til Ulve-Guden *Mars*, den Hjerteløse, som leer, naar det gaaer ilde til, og den Umættelige, som bliver aldrig feed, saa han ved at kæmpe for Over-Magten kæmper for Alt hvad han kan vinde eller tabe. Dette var nu langt fra at være Tilfældet med *Karthago*, anlagt til en fredelig Handels-Stad paa fremmede Kyster, hvor den endog giennem Aarhundreder skal have svaret *Grund-Skat* til de gamle Lods-Eiere *Justin XVIII. 5-7., saa da den, riig og blomstrende, begyndte at erobre med *Leie-Tropper*, havde den egenlig Intet at vinde men Alt at tabe, og afbrød sin naturlige Bane, for at bryde sig en Ny, den hverken havde Kræfter eller Kald til at betræde. *Krigen* var nemlig for *Karthago* oprindelig kun en *Handels-Speculation*, hvorved den kun meende at vove Solden til *Leie-Tropperne*, der ved mindste Held maatte rigelig forrente sig; men *Mars* er meget for stolt til at begunstige dem, der prutte med ham som med en Dag-Leier, og belee ham som en Praler, naar hans Bedrifter ei svare Regning i klingende Mynt; det viiste han alt *Karthaginsere* i deres Krige med *Siciliens* Smaa-Tyranner: *Gelon*, *Dionys* og *Agathokles*, og da de desuagtet trodsig indlod sig i Krig med *Romerne*, hans Yndlinger af Moders-Liv og ivrigste Tilbedere fra *Barns-Been*, var de aabenbar uforbederlige og stod hverken til at raade eller til at hjelpe.

Hvad nu Anledningen til den første *Puniske Krig* angaaer, da kan den egenlig være os ligegyldig, hvor den *Romerske Ulv* og det *Sicilianske Lam* mødtes ved samme Vanding; men Anledningen, Man greb, er dog mærkelig, fordi den klarlig viser, Man havde ikke engang Stunder til at oppebie et rimeligt Paaskud. Nogle *Kampaner*, som havde ladt sig leie af Tyrannen *Agathokles*, fandt nemlig, efter hans Død, Leilighed til paa

Hjem-Veien at bemægtige sig Græker-456Staden *Messina*, hvis Borgere de deels slog ihjel og deels fordrev og deelde saa deres Koner og Gods imellem sig. Handelen, som var Stadens gamle Nærings-Vei, kunde imidlertid disse *Mamertiner* (Martis-Sønner), som de kaldte sig, ikke fortsætte og maatte derfor gribe til det Fribytter-Handværk, de havde lært, hvad ikke blot skaffede dem megen Fortalelse blandt Naboerne, men skaffede dem tillige snart farlige Fiender paa Halsen*Polyb I. 7. Diodor (Brudstykker) XXI. 21. *Pyrros* var den Første og allerede han bragde dem Knibe*Plutarks *Pyrros.*, men med ham var alting dog kun en Overgang, og de fik godt Ryg-Styd af deres Frænder, som stod i Romernes Tjeneste og holdt for dem *Reggio* besat (paa den anden Side af Sundet), men fulgte snart *Mamertinernes* Exempel og blev deres egne Herrer. Saasnart imidlertid *Pyrros* var vel borte, rykkede Borge-Mester *Fabricius* mod Fri-Bytterne i *Reggio* og de der ikke faldt for hans eller for deres eget Sværd, blev halshuggede paa Torvet i Rom, saa det aabnede ikke *Mamertinerne* de blideste Udsigter, og de blev snart mørkere, da *Hiero*, en ny Tyran af den gamle Slægt, *Syrakus* havde faaet, rykkede imod dem og vandt et afgjørende Slag, hvori selv deres Høvding, *Kios*, fik sit Bane-Saar. De vidste da ikke bedre Raad i en Hast end at overgive Fæstningen til den *Karthaginen* siske Admiral, som just laae til Ankers ved *Lipari*, men da de derved fik *Hiero* af Halsen blev de anderledes tilsinds og skildte sig, Man veed ikke ret hvordan, ved den *Karthaginensiske* Besætning *Polyb I. 7-11. Diodor (Brudstykker) XXII. 21. Følgen blev nu vel, at *Karthaginer* og *Syracusaner* gjorde fælles Sag imod dem, men derfor bad de *Romerne*, som de med Rette kaldte deres "ærede Frænder" om Hjelp, og skiøndt Disse, siger *Polyb*, baade godt indsaae, det var Uret at hjælpe saadanne Skarns-457Folk og skammede sig ved at være bedre mod dem end mod deres Egne i *Reggio*, saa overveiedes dog alle Betæneligheder af to vægtige Grunde: den Ene, at *Karthaginerne*, ved at faae *Messina*, havde Nøglen til *Italien*, og den Anden, at Fattig-Folk i *Rom* kunde høit trænge til en Krig, der var lidt at tjene ved. Folket bekræftede derfor ogsaa strax den Raad-Slutning: at Borge-Mester *Appius Claudius* skulde gaae over til *Sicilien* for at hjælpe *Mamertinerne* *Polyb I. 10-11., og skiøndt *Romerne* paa den Tid ikke var Eiere af saameget som en *Baad*, satte de forvovne Kroppe dog over Sundet paa Kjøbmands-Skibe, de laande i *Tarent* og andre Græske Stæder, og var heldige nok til at slippe i Havn, skiøndt de havde *Karthaginerne* lige i deres Kiøl-Vand*Polyb I. 11-12. 20..

Hiero blev nu strax forbluffet og sluttede Venskab med *Romerne*, som han lovede at forsyne med Levnets-Midler, og *Karthaginerne* saae sig nødt til at ophæve *Messinas* Beleiring; men da *Romerne* ingenlunde var kommet for at hjælpe Staden mod "*Røverne*," saa gjorde det ingen videre Forandring, end at *Romerne* derpaa beleirede *Agrigent*, hvor *Karthaginerne* alt for mistænkelig sammendyngede Krigs-Fornødenheder, og da den lykkelig var taget og plyndret, da, siger *Polyb*, fik *Romerne* høiere Tanker og fandt, det maatte vist kunne lade sig gjøre at afløse *Karthaginerne* paa *Sicilien* og derved vinde betydelig*Polyb I. 16-20..

Det indsaae imidlertid *Romerne* strax, at skulde de drive *Karthaginerne* fra *Sicilien*, maatte de nødvendig have Krigs-Skibe, og da lykkeligviis Et af Fiendens var strandet, da det satte efter dem paa Over-Farten, tog de det til 458Mønster, bygde sig en Flaade og lærde sig, hedder det, bogstavelig som Land-Krabber, til at roe paa det Tørre, skiøndt det klinger sært om Folk, der dog boede paa Bredden af en Flod. Klodsede var naturligviis de *Romerske* Skibe, og Mandskabet ællevidt paa Søen, saa det var intet Under, at da de første Sytten blev indspærrede af Fienden i Havnen ved *Lipari*, løb Folket i Land; men desmere Roes vandt *Duillius*, som kort efter bød en stor *Karthaginensisk* Flaade Spidsen ved *Mylæ* (Milazzo) og vandt Seier. Det gik imidlertid ganske naturligt til, thi deels foragtede *Karthaginerne* Fienden og gav sig blot, ved at angribe uordenlig, og deels havde *Romerne* hittet paa at gjøre Noget de kaldte "*Ravne*," med skarpe Kløer paa, som de huggede i de fiendtlige Skibe og slog dermed Bro til brat Overgang, saa det Hele tog en *landlig Vending*, hvorved Sø-Folket fandt sig meget ubehagelig overrasket*Polyb I. 20-23.. Dette var imidlertid kun Forspillet til det store Sø-Slag ved *Lilybæum* (Marsala), hvor Flaaderne omtrent lige stærke, hver paa halvfjerdehundrede Skibe, kæmpede saa haardnakket, at kun den uberegnelige Krigs-Lykke syndes at gjøre Udslaget til Romernes Fordeel, men hvor Seieren dog var saa fuldstændig, at de uden videre Modstand gjorde Land-Gang i *Afrika* og satte *Karthago* Kniven paa Struben. Efterat have tabt et Slag til Lands bad *Karthaginerne* derfor om Fred, men Borge-Mester *Regulus* spændte Buen for høit og forlangde Overgivelse paa Naade og Unaade, som ret til Pas for Folk, der hverken til Lands eller til Vands kunde forsvare deres Frihed; thi da den *Afrikanske* "Dronning paa Havet," i Staden med henvend en Million Indbyggere saae sig betragtet som en ussel *Italiensk* Flekke, besluttede Hun at vove det Yderste. Til Lykke fandtes der nu ogsaa i den nyeste Ladning af Græske Leie-Tropper en *Spartaner*, *Ksan459tip*, i hvem der stak en stor General, og da det kom for *Raadets* Øren, hvad han paastod, at det laae blot i Anførernes Uduelighed, at *Karthaginerne* blev slaade, lod de *Ksantip* kalde og fandt hans Udvikling af Sagen saa indlysende, at de betroede ham Krigs-Hæren. Saasnart han havde bragt den i bedre Orden og vundet Tillid, bragde han den ogsaa i Slag, ikke som de forrige Anførere paa en Høi, det *Romerske* Fodfolk kunde tage med Storm, men i aaben Mark, hvor Elephanterne og det stærke Rytteri kunde gjøre Beskeed, og da *Romerne* forsvarede sig haardnakket, blev Seieren saa fuldstændig, at, paa Ubetydeligt nær, hele Hæren blev tilintetgjort og Borge-Mesteren selv faldt i Fangenskab. Hermed var da *Karthago* reddet for denne Gang, uden at dog *Ksantip* fik synderlig Glæde af sit Mester-Stykke, thi *Polyb* siger, han maatte være glad, han skyndte sig bort fra en Stad, hvor knap en Indfødt, end sige en Fremmed, kunde længe trodse den Misundelse, Lykken vakde; men heraf seer Man dog, han slap heelskindet, saa det maa være Bagtalelse, hvad *Appian* melder, at *Karthaginerne* skikkede ham meget stadselig hjem til *Sparta*, men lod ham drukne underveis*Polyb I. 24-36. Diodor. (Brudstykker) XXIII. 1. 18. (Vatikanke) XXIII. 4-5. *Appian* VIII. 3-4..

Hvordan det siden gik *Regulus*, taler *Polyb* slet ikke om, saa hvad *Cicero* og *Andre* fortælle om den *Romer-Dyd*, hvormed han, løsladt paa sit *Æres-Ord*, fraraadte baade *Fred* og *Fangernes Udvexling*, vendte tilbage til *Karthago* og leed en forsmædelig *Død*, er kun slet hjemlet, og bliver slet ikke troværdigere, fordi det klinger rimeligt nok, thi *Rimelighed* var i *Rom* netop et *Fortrin*, *Poesien* havde for *Historien*. Vist er det derimod, at nu begyndte først *Krigen* ret for *Alvor*, men det er kun alt for sandt, hvad allerede *Polyb* anmærkede, at en udførlig *Beskrivelse* deraf vilde være ligesaa *kiedsommelig* og *unyttig*, som *Opregnelsen*, af alle de *Næse-Styvere*, *Puf* og *460Stød*, to *Baxere* gav hinanden ved de *Olympiske Lege*, hvor *Kampens* endelige *Udfald*, som *kronede Værket*, var det eneste *Vigtige*. Og hvad nu *Udfaldet* angaaer, da har han igien *aabenbar Ret* i, at *Krigen* endes som en *Hane-Fægtning*, hvori *Dyrene*, selv naar de har *udtømt* deres *Kræfter* og kan ikke længer *slaae* med *Vingerne*, dog er lige *arrige* og *tumler* sig med hinanden, til den der *træffer* til at *falde* først, giver den *Anden* *vundet* **Polyb* I. 57-58.. *Skjønndt* nemlig *Krigen* varede i *fire* og *tyve* *Aar* og kostede, *tolvhundrede* *Skibe*, og *utallige* *Liv*, saa *mærker* *Man* dog *hardtad* hverken i *Ord* eller *Gierning* det *Mindste* til *Mennesket*, saa det synes at være vist nok ikke *ufornuftige* men *fornuftige Dyr*, der *slaaes*, ikke *engang* saameget om *Menneskets Efterladenskab*, som om *Æren* for at have *ødelagt* *Mest* deraf og at være den eneste *frygtelige Magt*. Ligesaa *lærerig* derfor, som *Verdens-Historien* her *begynder* at *blive* for *hvem* der *studerer* *Dødens* og *Fordærvsens* *Konster*, ligesaa *tom* *naturaligviis* for dem, der kun *finde* *Indhold* i *Menneske-Livets* *Natur* og *Udviklingen* af *dets* *ædle* *Kræfter*, saa det er *virkelig* kun for *Krigs-Skuepladsens* og *Følgernes* *Skyld*, vi her *skænke* *Kampen* *meer* *Opmærksomhed* end *andre* *Tyre-Fægtninger* paa de *Sicilianske* *Græs-Gange* og *Slags-Maal* i *Barbariet*.

Vel *forsikkrer* *Gellius* fra *Keiser-Tiden*, i det *Hakke-Mad* for *Romerske* *Kyllinger*, som *fører* *Navn* af "*Attisk Kvelde-Nadver*" (*Noctes Atticæ*), at *Oberst* (*Tribun*) *Cædicus* gjorde en *Helte-Gierning* i den *Sicilianske* *Krig*, der *godt* kan *taale* at *staae* ved *Siden* ad *Spartaner-Daaden* ved *Thermopylæ*, men det kan *Man* nu ikke *engang* *bilde* *Børn* ind; thi de *see* *strax*, der er en *himmelhøi* *Forskiel* mellem "*Livet*" i *Grækenland* og "*Livet*" paa *Feldt-Fod* i *Roms* *Legioner*, saa *Sammenligningen* *halter* alt for *meget* til at *naae* *Maalet*, mens "*disse* *Lys* *brænde*." Da *461Gellius* imidlertid ikke blot *beraaber* sig paa en *Politirets-Dom* for sin *Tro* af gamle *Cato*, men har ogsaa *fundet* *Medhold* hos mange *Nye*, maae vi dog *vide*, at *bemeldte* *Cædicus* eller (*siger* *Gellius* selv efter *andre* *Kilder*) *Laberio*, eller (som vi kan *see*, *Livius* har kaldt ham) *Calpurnius*, hvad han nu *hedd*, kom til *Borge-Mesteren* med den *Tidende* at *Krigs-Hæren* var *indspærret* af *Fienden*, og gav ham det *Raad* at *stille* *400* *Mand* paa en *Post*, hvor de *maatte* *falde*, men *rimeligviis* vilde *trække* *Fiendens* hele *Opmærksomhed* til sig og *sysselsætte* ham *saalænge*, at *Borge-Mesteren* fik *Leilighed* til at *smutte* ud med *Resten*. *Borge-Mesteren* *syndes* *godt* om *Forslaget*, og *Obersten* *tilbød* sig selv at *gaae* i *Spidsen* for de *Firehundrede*, der ogsaa *virkelig* *holdt* dem saa *brav*, at *Borge-Mesteren* *slap*, men *fundt* ogsaa *tilhobe* *Døden* i *Faldet*, *undtagen* *Obersten*, som *vidunderlig* *stod* op igien og gjorde *Tjeneste* endnu i mange *Aar* **Aulus Gellius* III. 7. *Livius* (*Udtog*) XVII..

Læseren kan nu selv, om han synes, *sammenligne* baade *Offeret*, den *raske* *Røver* bragde, og *Alteret*, han lagde det paa, med den *Spartanske* *Opoffrelse* for *Grækenlands Frihed*; thi vel kommer han *derved* neppe til at *beundre* *Politi-Mesterens* *Skarpsindighed*, men vil *klarlig* *see*, hvad *Ret* der for *Menneske-Aanden* var at *faae* hos den *retfærdigste* *Romer*.

Vil vi *derimod* i denne *Krig* *see* et *udmærket* *Beviis* paa "*Romersk Forvovenhed*," da skal vi *helst*, som *Phønicerne*, *see* det *deri*, at de *turde* *begynde* den, *skjønndt* de *knap* kunde *dyppe* en *Finger* i det *Hav*, hvor *Slaget* *egenlig* *skulde* *staae*, uden med deres *Forlov*, som de *udæskede*, men *Polyb* har dog ogsaa *Ret* i, at den *Romerske* *Forvovenhed*, der *mod* *Mennesker* hos dem var *noget* *Hverdags*, og *lyk* *kedes* kun alt for *godt*, kommer *bedst* for *Dagen*, hvor den *trodsede* "*Havet* og *Himlen*," *skjønndt* den der *blev* til *Dumdri462stighed* og *kom* dem *dyrt* at *staae*. Da *saaledes* en *Romersk* *Flaade* paa *halvfjerde* *hundrede* *Skibe* havde *vundet* en *glimrende* *Seier* under *Afrika* og *derved* *reddet* *Levningerne* af den *Hær*, *Regulus* *opoffrede*, vilde *Borge-Mesterne* (*Æmilius* og *Fulvius*) *endelig* *gjøre* *Blæst* langs med *Sønder-Landet* paa *Sicilien*, hvor de *haabede*, *Stæderne* *skulde* *falde* i deres *Hænder* af *Forskrækkelse*, og det *nyttede* slet ikke, *Alt* hvad *Styrmændene* *fortalde* dem, baade om *Kystens* *Leilighed* og den *farlige* *Tid* ved *Orions* *Nedgang* og *Hunde-Stjernens* *Opgang*: *Borge-Mesterne* vilde have deres *Villie* og fik den, men fik *tillige* paa *Høiden* af *Camarino* en *flyvende* *Storm*, der af hele *Flaaden* kun *levnede* dem *firsindstyve* *Skibe* **Polyb* I. 37. *Diodor* (*Brudstykker*) XXIII. 19.. Ved *forbausende* *Anstrængelser* fik de *vel* paa et *Fjerding-Aar* en *ny* *Flaade* i *Søen*, men *mistede* ogsaa den i en *Storm*, da de vilde *fornye* deres *Mynt* og, uden at *forstaae* *Sømandskab*, *stikke* *tværs* over *Havet* fra *Panormos* (*Palermo*) til *Tiber-Mundingen*, og *før* de *skulde* *rette* dem efter *Havet*, *opgav* de *heller* *reent* *Seiladsen* **Polyb* I. 38-39.. De *holdt* sig nu ogsaa en *god* *Stund*, *saavidt* *mueligt*, paa det *Tørre*, men da *Arbejdet* *der* gik *rask* fra *Haanden*, og de dog *ligesaa* *lidt* uden *Flaade* kunde *faae* *Lilybæum* (*Marsala*) som de kunde *lade* *Karthaginenserne* *beholde* et *saadant* *Smuthul* paa *Øen*, *maatte* de i *Krigens* *fjortende* *Aar* til *Søes* igien, uden at kunne *overtale* sig til at *lade* *Dumdristigheden* *blive* *hjemme*, hvoraf *Følgen* *blev*, at de ikke blot *mistede* *Endeel* af *Flaaden* ved et *forvovent* *Angreb* paa *Havnen* ved *Trapano*, men *hele* *Resten* i en *Storm*, som den *Karthaginensiske* *Admiral* *dreiede* af for, men de *trodsede* til den *knuste* dem **Polyb* I. 41. 49-54. *Diodor* (*Brudstykker*) XXIV. 1..

Intet *under*, at *Romerne*, *efterat* have *givet* *saadanne* *Lære-Penge*, *blev* *kiede* af at være *Karthaginensernes* *Discipler* *463* til *Søes* og vilde *heller* *spille* *Mester* til *Lands*; men *skjønndt* de i *hele* *fem* *Aar* *taalmodig* *ventede* paa, at *Lilybæum* *skulde* *falde* for *Bliderne*, saa *skedte* det dog ikke, og da nu *desuden*

den ny *Karthaginensiske* Feldt-Herre, *Hamilkar Barkas*, ei blot var saa næsviis at plyndre paa *Italiens* Kyster, men holdt selv Roms Legioner paa Sicilien Stangen i tre Aar, saa var der dog ikke andet for end endnu engang at friste Lyk ken paa Havet, og denne Gang lykkedes Vove-Stykket langt over Forventning. *Hamilkar* havde nemlig opslaaet sin uindtagelige Leir paa Kysten mellem *Trapano* og *Palermo*, men svævede saa at sige i Luften, afskaaret fra Lilybæum, midt imellem Romerske Fæstninger og Leire, saa naar Tilførselen og Udveien til *Søes* kunde ogsaa blive ham afskaaret, var han om en Hals. Det betænkte *Romerne* bedre end *Karthagenserne*, fik i al Stilhed en Flaade bygt efter et nyt Mønster, de havde opsnappet ved *Lilybæum*, og listede sig over til Sicilien, paa en Tid, da den *Karthaginensiske* Flaade, formeentlig sikker nok fra den Side, var seilet hjem. Saasnart det imidlertid rygtedes til *Karthago* at *Romerne* var blevet flot endnu engang, foer Admiral *Hanno* afsted i en Hast med hvad der var for Haanden, skiøndt det var kun ubefarne Søfolk og uøvede Tropper, i det Haab, at han rakke nok Kysten, og at naar han havde bragt *Hamilkar* de Levnets-Midler, Hæren behøvede, fik han nok der igien de Folk, han trængde til og ventelig Helten selv ombord. Han slap ogsaa lykkelig og vel til den lille *Øe Maretima (Hiera)* strax vesterud, og havde næste Morgen en rask Kuling, der bar lige ind paa Kysten, han længdes efter, baade for at losse og lade; men den *Romerske* Borge-Mester *Lutatius* havde luret paa ham hele Tiden og laae nu med klart Dæk, øvede Roerknegte og de bedste Tropper, i Veien for ham ved *Leuanzo (Ægusa)*, og skiøndt det var dumdrigt af ham, at ville 464 krydse op mod Vinden til Slag, saa gjorde han det dog. Det lykkedes ogsaa, *Hanno* mistede hundrede Skibe, og paa Opreisning var ikke at tænke, da *Karthago* i de senere Aar reent havde forsømt Flaaden, saa *Hamilkar*, som nu fik uindskrænket Fuldmagt til at underhandle med *Romerne*, kunde ikke faae Fred for bedre Kiøb end at rømme *Sicilien*, give alle Romerske Fanger frie og i Løbet af tyve Aar at betale totusinde Talenter i Krigs-Omkostninger. Vel var Man i Rom endnu ikke fornøiet, thi Man var aldrig vant til at slutte Fred uden at foreskrive "Overgivelse" som det første Vilkaar, men de ti Syns-Mænd, der blev sendt over til Øen, for at undersøge "Tingenes virkelige Stilling," fandt den dog saaledes, at al den Skiærpelse, der kunde agtes for betimelig, var Forhøielse af Penge-Summen med Forkortelse af Løbe-Tiden*Polyb I. 56-63. Diodor (Brudstykker) XXIV. 11.. Vi har for Resten nyelig faaet ret at vide, at *Romerne* virkelig vilde havt *Hamilkar* til at strække Gevær, udlevere alle Rømnings-Mænd og reise nøgen hjem, men at da han forsikkrede dem, han vilde heller ligge med Æren end løbe med Skam, og de kiendte ham godt, som en ordholden Mand, saa overvandt de endelig dem selv til at give efter*Diodor (Vat. Brudst.) XXIV. 4. Corn. Nep. Hamilcar..

Det var, siger *Polyb*, i Løbet af den 129de *Olympiade* (altsaa ved 260 f. Ch.) den første Puniske, eller, som de Gamle rigtigere udtrykke sig: den *Sicilianske* Krig begyndte, og den var, efter samme Forfatter, beskrevet omtrent lige partisk fra begge Sider af Grækeren *Philinos* (fra Agrigent) og Romeren *Fabius Maler* *Polyb I. 5-14.; og det er rimeligt nok, thi *Krigs-Historien* har til alle Tider Endeel tilfælles med *Jagt-Historier*; men os kan det omtrent være ligegyldigt, da *Udfaldet*, hvorom det kun er os at giøre, bliver lige sikkert. Det anmærkes derfor mest kun for 465 at advare Læseren for den Snare, hvori Mange nuomstunder falde, saa de indbilde sig: *Verdens-Historien* er usikker, fordi det tit er meget tvivlsomt, ikke blot hvormange Folk der faldt paa hver Side i et Slag, men selv, hvem der egenlig beholdt Val-Pladsen, og hvormange Slag der stod i Krigens Løb. Herom har nemlig Folkene og deres Historie-Skrivere tit været barnagtige nok til at strides, som om al historisk Sandhed stod og faldt med deres Regning, skiøndt det er soleklart, at det kan aldrig være tvivlsomt, *hvem* der vandt Seier i *afgjørende* Slag eller *hvad Udfaldet* blev af store Krige, medens det Smaa og Ukiendelige udelukker sig selv af de store og vigtige Begivenheders Tal.